ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ
комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки акредитаційної експертизи підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030104 «Політологія»
у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 978 л від 17 травня 2016 року експертна комісія МОН України у складі:

Дем'яненко Борис Леонідович	декан історичного факультету ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, голова комісії;
Новакова Олена Вікторівна	доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

розглянула подані Ніжинським державним університетом імені Миколи Гоголя матеріали та провела на місці з 24 травня по 26 травня 2016 р. експертну перевірку діяльності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя щодо підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030104 «Політологія».

Експертиза проводилася відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 № 1124 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 і від 8 серпня 2007 р. № 1019», Постанови Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», «Положення про експертну комісію та порядок проведення акредитаційної експертизи», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 14.01.2002 р. № 16, ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затверджених Постановою Кабінету міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187, наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 червня 2012 р. № 689 «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу».

Висновки зроблено на підставі інформації, яка була отримана експертною комісією безпосередньо при роботі в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя у період з 24.05.2016 р. по 26.05.2016 р. Під час експертизи були враховані такі документи:

- Ліцензія серії АЕ № 636838 від 19.06.2015 р. на підготовку бакалаврів за напрямом підготовки 6.030104 Політологія з ліцензованим обсягом 25 осіб денної форми;

- Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

- Сертифікат серії РД-І № 2670505 про акредитацію Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя за IV рівнем, виданий Міністерством освіти і науки України 28 липня 2014 р. відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 8 липня 2014 р., протокол № 110, терміном дії до 1 липня 2019 р.;

- Розпорядження КМУ про створення Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя від 15 жовтня 2004 р., № 744-р.;

- Наказ Міністерства освіти і науки України Про оголошення розпорядження Кабінету міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 744-р «Про утворення Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя»;

- Статут Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, затверджений Міністерством освіти і науки України від 15.02.2012 року №170;

- Відомості з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ);

- Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи, видане 30.12.2010 р.;

- Довідка про внесення вищого навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України.

Оригінали сертифікату та ліцензії є в наявності, що перевірено експертною комісією.

Комісією перевірено оригінали документів, що підтверджують якісний склад кадрового забезпечення підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.030104 Політологія, рівень підготовки кадрів та підвищення їх кваліфікації: зміст і рівень організації наукових досліджень, загальні відомості про стан навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності, що акредитується.

На підставі розгляду оригіналів основних засновницьких документів, ліцензії та сертифіката про акредитацію, наданих матеріалів та вивчення реального стану справ у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя експертна комісія дійшла таких висновків:

1. Загальна характеристика Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя та напряму підготовки 6.030104 Політологія

Повна назва вищого навчального закладу: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя.

Юридична адреса закладу: 16602, м. Ніжин Чернігівської області, вул. Крапив'янського, 2.

тел. (04631) 7-19-67; 7-14-76. Факс 7-14-76.

e-mail: ndu@ndu.edu.ua

Форма власності – державна.

Підпорядкований Міністерству освіти і науки України.

Ректор університету – Самойленко Олександр Григорович, кандидат історичних наук, доцент.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя заснований у 1805 році як Гімназія вищих наук князя І. Безбородька і є одним із найстаріших навчальних закладів України. За минулі два століття неодноразово змінювався профіль його діяльності та назва: Гімназія вищих наук (1805-1831), Фізико-математичний ліцей (1832-1840), Юридичний ліцей (1840-1875), Історико-філологічний інститут (1875-1919), Науково-педагогічний інститут (1919-1921), Інститут народної освіти (1921-1933), педагогічний інститут (1933-1998);

педагогічний університет (1998-2004). 1939 року навчальному закладу було присвоєно ім'я М. В. Гоголя.

До структури університету входять 7 факультетів: філологічний, історико-юридичний, психології та соціальної роботи, іноземних мов, культури та мистецтв, природничо-географічний, фізико-математичний.

Університет готує фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр, спеціаліст, магістр за денною, заочною формами навчання. Термін навчання: бакалавр – 4 роки, спеціаліст – 1 рік, магістр – 1-2 роки.

Загальний контингент студентів станом на 01.04.2016 р. складає 2683 особи:

– на денній формі – 2004 особи, із них навчаються за держзамовленням – 1764 чол., на умовах контракту – 240 чол.;

– на заочній формі – 679 осіб, із них навчаються за держзамовленням – 199 чол., на умовах контракту – 480 чол.

У структурі університету діють: Підготовче відділення; Гоголезнавчий центр; Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою, створений згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 р. № 1100; Центр забезпечення якості освіти; Центр гендерної освіти; Археологічна навчально-наукова лабораторія, створена спільно з Інститутом археології НАН України; Центр суміжних професій, де студенти здобувають кваліфікацію з додаткових спеціальностей: іноземна мова (англійська, німецька, французька, польська), основи журналістики. На базі університету функціонують два ліцеї – обласний для обдарованої сільської молоді та міський, до якого зараховуються на конкурсній основі кращі учні шкіл м. Ніжина після закінчення 9 класу.

Навчально-виховний процес в університеті забезпечують 28 кафедр, у складі яких працює 291 науково-педагогічний працівник, у тому числі на постійній основі 273 особи та на умовах сумісництва 18 осіб.

Серед штатних наково-педагогічних працівників 24 доктори наук, професори (8,8%) та 174 кандидати наук, доценти (63,7%). Питома вага фахівців з науковими ступенями і вченими званнями в складі професорсько-викладацького колективу університету становить 72,5%. У числі викладачів-сумісників 3 доктори наук, професори та 6 кандидатів наук, доцентів. Таким чином, у навчально-виховній та науковій діяльності університету беруть участь 27 докторів наук, професорів (9,3%) і 180 кандидатів наук, доцентів (61,8%), або всього науково-педагогічних працівників з науковими ступенями і званнями – 207 осіб (71%).

У складі науково-педагогічних працівників університету є 1 заслужений працівник народної освіти України, 1 заслужений учитель України, 3 заслужені діячі науки і техніки України, 2 заслужені артисти України, 2 заслужені діячі мистецтв України, 51 відмінник освіти, 28 осіб нагороджено медалями, нагрудними знаками та іншими державними і відомчими нагородами.

В університеті сформувалися наукові школи і напрямки з проблем гоголезнавства, історії та культури українського Полісся, сучасних методів навчання та національного виховання, музичної педагогіки, сучасного літературного процесу в Україні та середовищі української діаспори, орнітології, археології, освітніх вимірювань, хімії металокомплексних сполук та ін. Зокрема, здобули широке визнання наукової громадськості результати досліджень, які проводяться під керівництвом професорів О. Бойка (українська історія XX ст., політична психологія), заслужених діячів науки і техніки України Г. Самойленка (гоголезнавство та історія культури), І. Марисової (орнітологія), Н. Бойко (лексикологія та фразеологія української мови), С. Коваленко (історія педагогіки),

О. Мельничука (фізика тонких плівок), О. Ростовського (музична педагогіка), С. Потапенка (германська філологія), В. Хархун (винниченкознавство), В. Суховєєва (нафтохімія) й ін.

Кафедри університету підтримують творчі взаємини з провідними вітчизняними і зарубіжними освітніми закладами та науковими установами (Німеччиною, США, Великою Британією, Грецією, Швецією, Польщею, Росією, Білорусією, Грузією й ін.). Кафедра всесвітньої історії співпрацює з Канадською агенцією міжнародного розвитку щодо реалізації українсько-канадського проекту «Розбудова демократії». Розпочато новий науковий проект з дослідження розвитку історичної науки в Україні та Польщі в XIX – на поч. XX ст. У 2012 році успішно завершилась робота в міжнародному проекті 145029-TEMPUS-1-2008-1-SETEMPUS-JPCR «Освітні вимірювання, адаптовані до стандартів ЄС», у рамках якого університет співпрацював з Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова, Кіровоградським педагогічним університетом імені Володимира Винниченка, Мелардаленським університетом (Швеція), Гельсінським технологічним університетом (Фінляндія), університетом м. Кельна (Німеччина), Римським університетом «La Sapienza» (Італія). Результатом його виконання є підготовка матеріально-технічного, організаційного та методичного забезпечення для запровадження спеціалізації з освітніх вимірювань для бакалаврів та відкриття магістерської програми з освітніх вимірювань.

У 2015 р. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя у складі міжнародного консорціуму 10 університетів виграв грант за програмою ERASMUS+. Новий проект написано за резонансною тематикою, пов'язаною зі збагаченням сучасної вищої освіти дисциплінами гендерного спрямування. Проект має назву «Програма підготовки Гендерні Студії: крок до демократії та миру у сусідніх до ЄС країнах з різними традиціями» (в оригіналі назва виглядає так «Gender Studies Curriculum: A Step for Democracy and Peace in EU-neighbouring countries with different traditions» або коротко – GeSt).

Навчальний заклад відомий своїми багатими освітньо-культурними та мистецькими традиціями. У ньому функціонують 6 музеїв, картинна галерея (близько 200 творів живопису XVII-XX ст.), літературна, театральна та хореографічна студії, аматорські мистецькі колективи. Студентський хор «Світич» є лауреатом ряду престижних міжнародних конкурсів і фестивалів хорового мистецтва.

Університет видає «Наукові записки», «Вісник студентського наукового товариства», періодичний збірник наукових праць «Література і культура Полісся», який включено до переліку фахових наукових видань, де можуть публікуватися результати дисертаційних робіт, «Гоголезнавчі студії», а також факультетські збірники наукових праць викладачів. Щомісяця виходить у світ університетська газета «Альма-матер».

Фонди бібліотеки імені академіка М. О. Лавровського Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (заснована в 1820 р.) складають 988 024 примірники літератури, у тому числі понад 100 тисяч примірників стародруків і рідкісних видань, підручників та навчальних посібників. Обслуговування користувачів здійснюється на 2-х абонементах, у 4 читальних залах (на 306 посадкових місць загальною площею 808 м^2), 10 навчальних кабінетах, залі рідкісних видань, залах каталогів та довідково-бібліографічному. Загальна площа бібліотеки становить 2 946 м^2.

В університеті створено власне видавництво, оснащене засобами

комп'ютерного набору та сучасною тиражувальною технікою. Кожного року кафедрами університету видається в середньому 150 найменувань навчальних та навчально-методичних посібників.

Університет розміщується у п'яти навчальних корпусах. Загальна площа власних будівель становить 44 тис. 412 м^2, площа навчальних приміщень – 23 тис. 523 м^2 (11,7 м^2 навчальної площі на одного студента денної форми навчання). Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя має 4 гуртожитки на 1719 місць, потреба в них іногородніх студентів задовольняється на 100 %.

Навчально-оздоровчий табір університету «Лісове озеро», у якому відпочивають і оздоровлюються студенти, викладачі і співробітники, розташований на мальовничому березі озера Трубин біля м. Борзна. Озеро є пам'яткою природи республіканського значення, у якому є рідкісні та зникаючі види флори і фауни.

Функціонує навчально-дослідна агробіостанція університету, що забезпечує проведення навчально-польових практик студентів.

На території університету встановлено три пам'ятники: засновнику Ніжинської вищої школи графу І. А. Безбородьку, одному з перших випускників, письменнику М. В. Гоголю і пам'ятник Вчительці.

З 11 квітня 2016 року Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя очолює кандидат історичних наук, доцент Самойленко Олександр Григорович.

Підготовка фахівців з напряму підготовки 6.030104 Політологія в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя здійснюється на основі ліцензії Міністерства освіти і науки України (серія АЕ № 636838), виданої 19.06.2015 року згідно рішення Акредитаційної комісії від 28.05.2015 року, протокол № 116. Ліцензований обсяг для денної форми навчання за освітнім ступенем бакалавр складає 25 осіб. Навчання за заочною формою не здійснюється.

Станом на 1 квітня 2016 р. загальна кількість студентів з напряму підготовки 6.030104 Політологія складає 30 осіб, в тому числі 28 осіб за держзамовленням, 2 особи на умовах контракту.

Експертна комісія засвідчує, що Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя та його підрозділи здійснюють освітню діяльність згідно з державними стандартами та чинним законодавством України. Університет має в оригіналі всі установчі документи.

2. Формування контингенту студентів

Обсяг прийому студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія галузі знань 0301 Соціально-політичні науки визначався державним замовленням Міністерства освіти і науки України за погодженням з Чернігівською обласною держадміністрацією та ліцензією. У межах ліцензованого обсягу прийом ведеться також і на контрактній основі.

На 1 курс денної форми навчання у 2012 році зараховано 12 осіб (з них 2 особи – на умовах контракту), у 2013 р. – 8 осіб (усі – за державним замовленням), у 2014 р. – 6 осіб (з них 1 особа – на умовах контракту), у 2015 р. – 8 осіб (з них 1 особа – на умовах контракту).

Підготовка фахівців за заочною формою навчання не здійснюється.

З метою забезпечення якісного набору історико-юридичний факультет протягом багатьох років проводить відповідну роботу з формування контингенту студентів. Для цього постійно вивчається попит на фахівців, які здатні виконувати

дослідження, розробку і використання інформаційних ресурсів соціальних та економічних систем, у Чернігівській та суміжних з нею областях. Традиційними на факультеті стали зустрічі зі школярами шкіл області, проведення тематичних екскурсій у музеях університету, знайомство учнів з традиціями і досягненнями факультету. Викладачі історико-юридичного факультету підтримують тісні зв'язки зі школами міста та області, проводять роз'яснювальну роботу на підприємствах та організаціях, які у майбутньому можуть бути базами виробничих практик для студентів. Кафедра політології та права проводить активну агітаційну роботу в засобах масової інформації.

Інформацію про Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя та напрям підготовки 6.030104 Політологія потенційні абітурієнти дізнаються також на сайті університету та кафедри політології та права, на персональних сторінках викладачів кафедри.

Одне із чільних місць в освітянській діяльності факультету посідає довузівська підготовка, яка забезпечує відбір талановитої молоді, її підготовку і професійну орієнтацію щодо навчання в університеті. Здійснюється ця робота за багатьма напрямками. Добре підготовлені і мотивовані абітурієнти, які свідомо обирають спеціальності історико-юридичного факультету, приходять з історичних класів міського та обласного ліцеїв при Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя, де предмети з історичних та суспільствознавчих дисциплін викладають досвідчені викладачі кафедр політології та права, всесвітньої історії та міжнародних відносин. Ґрунтовна підготовка таких вступників дозволяє їм успішно засвоювати навчальний матеріал, що є надійною базою для опанування професійно-орієнтованих дисциплін.

З метою надання допомоги абітурієнтам у підготовці до ЗНО, вступу до університету та успішної адаптації до навчання, працюють підготовчі курси. Підготовка до ЗНО здійснюється за програмами тестування Українського центру оцінювання якості освіти. Слухачі підготовчих курсів проходять тренувальні тестування за завданнями, складеними відповідно до програм ЗНО та технічних характеристик тестів Українського центру оцінювання якості освіти.

Студенти історико-юридичного факультету є учасниками багатьох університетських творчих колективів художньої самодіяльності, а також протягом останніх років – переможцями університетської спартакіади, що також сприяє формуванню позитивного іміджу факультету. Правилами прийому до університету передбачені певні пільги щодо вступних випробувань з метою зарахування кращих випускників шкіл на навчання. Зокрема, для переможців III і IV етапів Всеукраїнської олімпіади, для школярів – переможців заключних етапів конкурсу Малої академії наук.

Кафедрами розроблені програми щодо адаптації першокурсників до навчання у ВНЗ та вивчення фахових дисциплін. Однією із складових таких програм є проведення «вхідного» тестування, яке дозволяє виявити, зокрема, готовність першокурсників до вивчення фахових дисциплін. Студентам, які мають недостатні стартові знання, пропонується прослухати факультативи зі шкільних предметів. Студентів першого курсу знайомлять з прийомами раціонального використання робочого часу, організацією самостійної роботи студентів, з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Ефективними залишаються кураторські години різного тематичного спрямування. Результативними є проведення батьківських зборів, а також індивідуальні бесіди зі студентами та їхніми батьками. Куратори слідкують за успішністю студентів, складають рейтинги і, якщо необхідно,

надсилають листи батькам з метою запобігання подальшому погіршенню стану успішності. Викладачі практичних і теоретичних дисциплін проводять щотижневі консультації для студентів, які їх потребують.

Важлива роль у навчально-виховному процесі відводиться студентському самоврядуванню. Традиційними на всіх факультетах стали засідання студентських рад і кафедр з питань успішності студентів, на які запрошуються студенти та їхні батьки, а також представники деканату. На початку та в кінці кожного семестру ректоратом і деканатами проводяться збори зі студентами з метою ознайомлення їх з навчальними планами, станом успішності, новими нормативними документами факультету, університету, Міністерства освіти і науки України. Деканатом і кураторами постійно аналізуються побутові умови проживання студентів, забезпеченість їх навчальною літературою, ініціюються виплати матеріальної допомоги та премій. Основними чинниками, які спричиняють зменшення контингенту студентів, є відрахування за невиконання навчального плану та відрахування за власним бажанням. Основна причина відрахування за власним бажанням – відсутність коштів на навчання у фізичних осіб.

Експертна комісія вважає, що процес формування контингенту студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія сприяє відбору на навчання талановитої молоді, відповідає потребам регіону у фахівцях-політологах, а наявність осіб, які навчаються за контрактами, – сучасним тенденціям у вищій освіті.

Деканатом і кафедрами здійснюється ефективна система заходів щодо профорієнтації та довузівської підготовки молоді, адаптації і збереження контингенту студентів.

3. Зміст підготовки фахівців

Напрям підготовки 6.030104 Політологія у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя забезпечений освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, які розроблено робочою групою історико-юридичного факультету з врахуванням особливостей кадрового складу кафедр Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя та потреби регіону у фахівцях-політологах.

На основі освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми в університеті розроблений навчальний план підготовки бакалавра за типовою формою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 29.03.2012 р. № 384. Навчальним планом передбачений перелік обов'язкових, вибіркових дисциплін, види аудиторних занять та форми підсумкового контролю. Загалом у навчальному плані відображена наступність і ступеневість підготовки фахівців, дотримано вимог Міністерства освіти і науки України щодо співвідношення обов'язкових і вибіркових дисциплін, дисциплін фундаментальної та фахової підготовки.

Так, для підготовки фахівця освітнього ступеня бакалавр планується 240 кредитів ECTS, з них 228 кредити ECTS теоретичного навчання. Нормативна частина підготовки складає 133 кредити ECTS (55 %), варіативна – 95 (40 %). Плануться проведення навчальної (ознайомчої) практики (без відриву від навчання) у 1 семестрі протягом 2 тижнів (3 кредити ECTS); виробничої практики у 5 семестрі протягом 2 тижнів (3 кредити ECTS) та виробничої (переддипломної) практики у 7 семестрі протягом 4 тижнів (6 кредитів ECTS). Навчальним планом також передбачено виконання курсової роботи у 5 семестрі.

Серед навчальних курсів вибіркової частини слід відмітити такі актуальні

навчальні курси, як «Історія та теорія демократії», «Європейська інтеграція», «Зовнішня політика України», «Політична географія», «Політичний менеджмент» та ін. Ці курси розроблені викладачами Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя для напряму підготовки 6.030104 Політологія і суттєво доповнюють базову підготовку майбутніх фахівців, поглиблюють їхні знання з ряду складних і актуальних проблем фахових дисциплін.

В університеті розроблені програми всіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін напряму підготовки, які схвалено на засіданнях відповідних кафедр, Вченою радою факультету та затверджено в установленому порядку. Програми дисциплін розроблені у відповідності до обов'язкової та варіативної частин освітньо-професійної програми.

Таким чином, на основі аналізу поданих матеріалів експертною комісією встановлено, що зміст підготовки фахівців напряму підготовки 6.030104 Політологія повністю забезпечений нормативними документами підготовки фахівців з вищою освітою освітнього рівня бакалавр.

4. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності

Навчальний процес з напряму підготовки 6.030104 Політологія з освітнього рівня бакалавр здійснюється на основі робочих навчальних планів, які розробляються деканатом перед початком кожного навчального року. Робочі навчальні плани розробляються на підставі навчального плану, який складено у відповідності з освітньо-професійною програмою і затверджено в установленому порядку.

На підставі робочих навчальних планів деканатом складаються графіки навчального процесу на кожний семестр, у яких передбачено всі види аудиторних занять, практик та форми підсумкового контролю знань студентів. Виходячи з графіків навчального процесу, складається розклад занять.

Хід виконання графіку навчального процесу контролюється деканатом і завідувачами відповідних кафедр. Стан навчального процесу та його результати обговорюються на засіданнях кафедр та Вченій раді факультету. Навчальні плани та робочі навчальні програми дисциплін за звітний період виконані на 100%.

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя включає: навчально-методичні комплекси дисциплін, програми навчальних і виробничих практик, програми атестації здобувачів вищої освіти, засоби діагностики якості навчання.

Навчально-методичні комплекси дисциплін є узагальненим зібранням всіх необхідних інформаційних, організаційних, методичних елементів, що забезпечують умови для опанування змістом конкретної дисципліни студентами. Вони розробляються для кожної навчальної дисципліни (з врахуванням особливостей денної та заочної форм навчання), розглядаються методичними комісіями кафедр, затверджуються завідувачем кафедри.

Структура навчально-методичних комплексів з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін містить:

- Програму навчальної дисципліни.
- Робочу програму навчальної дисципліни.
- Опорний конспект лекцій відповідального за викладання дисципліни науково-педагогічного працівника.

- Підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять.

- Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів, індивідуальні навчально-дослідні завдання та методичні рекомендації до їх виконання.

- Засоби діагностики якості освіти.

- Тематику курсових робіт з методичними рекомендаціями.

- Програму навчальної практики (якщо така передбачена навчальним планом).

- Методичні вказівки і завдання для студентів заочної форми навчання (якщо така форма є).

Експертна комісія констатує, що на кафедрі політології та права розроблені основні складові комплексів з дисциплін навчального плану напряму підготовки 6.030104 Політологія. Навчальні і робочі програми розробляються відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. В університеті затверджено єдину структуру робочої програми, яка повинна містити опис дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів, тематичний план, тематику лекційних, практичних і лабораторних занять, перелік наявного методичного забезпечення, завдання для самостійної роботи, критерії поточного та підсумкового оцінювання. Оформлення навчальної документації відповідає наказу Міністерства освіти і науки України від 29.03.2012 р. № 384. Для всіх дисциплін напряму підготовки розроблено плани семінарських занять, дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т. ч. з використанням інформаційних технологій). Завдання для самостійної роботи з рекомендаціями щодо виконання розміщуються у віртуальному навчальному середовищі університету Ноосфера. Деякі викладачі використовують елементи дистанційного навчання для організації тісної співпраці зі студентами у процесі виконання ними індивідуальних завдань. Методичне забезпечення дисциплін кафедри постійно вдосконалюється та поповнюється.

Відповідно до навчального плану підготовки фахівця освітнього ступеня бакалавр з напряму підготовки 6.030104 Політологія передбачено виконання однієї курсової роботи у п'ятому семестрі. Тематика курсових робіт узгоджується з тематикою дипломних робіт. Курсова робота, як правило, є початковим етапом дослідження за темою дипломної роботи.

Навчальним планом з напряму підготовки 6.030104 Політологія передбачено складання атестаційного екзамену та написання із захистом в Атестаційній комісії дипломної роботи. Програма атестаційного екзамену, тематика, методичні рекомендації щодо підготовки дипломної роботи та критерії її оцінювання розроблені кафедрою політології та права. Закріплення тем дипломних робіт за студентами відбувається на початку навчального року. Тематика дипломних робіт відображає сучасні тенденції політології та постійно оновлюється.

У Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя на відповідних кафедрах створено робочі групи, до складу яких залучаються найбільш кваліфіковані професорсько-викладацькі кадри, що розробляють пакети ККР для перевірки знань з гуманітарної та соціально-економічної, природничо-наукової, професійної та практичної підготовки. До пакету ККР включаються:

- Навчальна програма дисципліни.
- Анотація до комплексної контрольної роботи.
- Комплексна контрольна робота з дисципліни.
- Критерії оцінки виконання завдань комплексної контрольної роботи.
- Рецензія на комплексну контрольну роботу.

- Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Розроблені пакети ККР розглядаються на засіданні кафедри і направляються на рецензування. Рецензію на ККР дають випускові кафедри на підставі всебічно проведеного аналізу. Підготовлений пакет подається на затвердження першому проректору, проректору з науково-педагогічної роботи.

На кафедрі політології та права розроблені пакети ККР для всіх дисциплін навчального плану напряму підготовки 6.030104 Політологія.

Концепція практичної підготовки студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя базується на «Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженому наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93 та «Положенні про проведення практики студентів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя», затвердженому рішенням Вченої ради університету, протокол № 3 від 07 листопада 2013 року. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами і формами організації виробничого процесу, формування у них (на основі одержаних знань) практичних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних для професійної діяльності умовах, виховання у студентів потреби систематичного поновлення знань та творчого їх застосування в *практичній і виробничій діяльності.*

Навчальний план підготовки бакалавра з напряму підготовки 6.030104 Політологія передбачає проведення навчальної (ознайомчої) практики у 1 семестрі без відриву від навчання (3 кредити ECTS); виробничої політологічної практики у 5 семестрі протягом 2 тижнів (3 кредити ECTS) та виробничої політологічно-дослідницької переддипломної практики у 7 семестрі протягом 4 тижнів (6 кредитів ECTS).

Базою проведення навчальної ознайомчої практики є органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, регіональні відділення українських політичних партій, регіональні громадські організації, приймальні депутатів різних рівнів. Мета цієї практики – формування у студентів уявлень щодо політичних процесів і діяльності суб'єктів політики, їхньої структури, значення, статусу і функцій. Основними завданнями навчальної ознайомчої практики є набуття студентами вмінь здійснювати первинне збирання інформації та її систематизацію; аналізувати нормативно-правову базу та програмні документи діяльності суб'єктів політичного процесу; оцінювати ефективність організації роботи політичних партій, громадських організацій та органів державної влади.

Виробнича політологічна практика студентів є важливою ланкою процесу їхньої професійної підготовки. Передумовою проходження практики є засвоєння студентами теоретичних знань із фахових дисциплін. Практика передбачає ознайомлення з організацією і специфікою діяльності одного із політичних інститутів (органу державної виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, політичної партії, громадської організації, засобу масової інформації) і підготовку відповідного аналітичного звіту. Мета практики – формування та закріплення навичок організаційної роботи політичних інститутів.

Виробнича політологічно-дослідницька (переддипломна) практика покликана закріпити теоретичні знання, зібрати матеріал для дипломної роботи та отримати професійні практичні навички роботи на первинних посадах стажиста-дослідника наукового підрозділу, як передбачено освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Базою практики є науково-дослідницькі центри державної та недержавної форми власності – науково-дослідницькі інститути НАН України, наукові підрозділи вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, громадські наукові та науково-аналітичні організації, комерційні наукові інститути і центри.

Основним навчально-методичним документом практичної підготовки є навчальна програма практики, яка розроблена випусковою кафедрою на основі освітньо-професійної програми та наскрізної програми практичної підготовки. Вона регламентує всі питання організації та проведення практики (мету, зміст практики, бази практики, функції організаторів і керівників практики, науково-методичне, організаційне та матеріально-технічне забезпечення практики, обов'язки студентів-практикантів, порядок підведення підсумків, форми звітної документації та критерії оцінювання). Звітна документація за результатами проходження практики оформляється згідно з вимогами наказу Міністерства освіти і науки України від 29.03.2012 р. № 384.

З метою ефективного організованого забезпечення практичної підготовки студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія випускова кафедра працює над розширенням зв'язків з політичними інститутами та науково-дослідними установами Північного регіону – потенційними замовниками фахівців з політології.

У Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя на основі «Положення про організацію освітнього процесу у вищих навчальних закладах» та матеріалів Міністерства освіти і науки України щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації розроблено «Положення про систему контролю та оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу».

Положенням рекомендована шкала оцінювання навчальної діяльності студентів, принципи організації контролю їх досягнень і порядок зарахування залікових кредитів. У робочій програмі кожної дисципліни передбачаються різні форми контрольних заходів і критерії їх оцінювання за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається на основі результатів поточного (модульного) контролю та додаткового (підсумкового) діагностування у формі тесту, письмової роботи тощо. Можливі три варіанти визначення підсумкової оцінки: без додаткового діагностування на підставі поточних оцінок (застосовується переважно для дисциплін, формою контролю яких є залік); з обов'язковим підсумковим контролем, на який відводиться 30% від максимально можливої кількості балів (використовується для нормативних дисциплін фундаментальної та професійної підготовки); з підсумковим контролем за бажанням студентів, які хочуть покращити свій поточний результат. Система оцінювання знань студентів щорічно вдосконалюється, варіанти проведення підсумкового контролю обговорюються на засіданнях кафедри та затверджуються Вченою радою факультету.

Студенти, які за результатами підсумкового контролю одержали не більше двох оцінок «незадовільно» за національною шкалою, можуть ліквідувати заборгованість шляхом повторного підсумкового контролю, яке може здійснюватись за двома схемами: комплексне діагностування за 100-бальною шкалою або вибіркове діагностування за окремими видами навчальної діяльності для покращення балів, отриманих при поточному оцінюванні.

Система оцінювання з кожної дисципліни доводиться до відома студентів на одному з перших занять.

Випускова кафедра проводить значну навчально-методичну роботу, метою якої є максимальне забезпечення самостійної роботи студентів навчальними посібниками і методичними рекомендаціями та впровадження сучасних технологій навчання, формування фахівця нового покоління, який ефективно буде використовувати сучасні та нові інформаційні технології в своїй професійній діяльності. З цією метою ведеться цілеспрямована робота із забезпечення кожної навчальної дисципліни текстами лекцій, методичними рекомендаціями з вивчення окремих тем. Крім того, викладачі кафедри працюють і над навчально-методичними посібниками для фахівців-політологів.

На факультеті працює теоретико-методичний семінар, який проводиться чотири рази на рік, та навчально-методична комісія, до складу якої входять провідні викладачі кафедр факультету. Питання організації та методичного забезпечення навчального процесу систематично розглядаються на засіданні методичної комісії факультету, Вченої ради факультету та на засіданнях кафедр.

На історико-юридичному факультеті працюють два спеціалізованих навчально-методичних кабінети, оснащені 27 персональними комп'ютерами, які об'єднані в єдину локальну мережу факультету, а також мають вихід у мережу Інтернет.

Навчально-методичний кабінет № 312 також нараховує понад 3400 примірників навчально-методичної літератури. Кабінет укомплектовано комплексом сучасних технічних засобів навчання (телевізор, 2 відеомагнітофони, 2 мультимедіапроектори, CD-магнітола, 3 ноутбуки, сканер, 2 принтера), циклом науково-популярних і навчальних відеоматеріалів з історії та політології (52), електронними енциклопедіями та навчальними програмами з історії та політології (15). Кабінет забезпечує зберігання та використання в навчальному процесі політичних карт. У кабінеті створено умови для самостійної роботи студентів.

Кафедри факультету також мають комплекси навчально-методичної літератури та електронних носіїв інформації. Кафедра політології та права має понад 364 примірники навчальної та наукової літератури, 40 примірників збірників матеріалів для самостійної роботи студентів, 15 CD; об'ємний наочний матеріал для занять (макети) – 30 одиниць. Кафедра всесвітньої історії має 240 примірників наукової та навчальної літератури, 30 примірників збірників матеріалів для самостійної роботи студентів, 20 примірників методичних розробок викладачів, 35 CD; кафедра історії України – понад 210 примірників навчальної та наукової літератури, 20 примірників збірників матеріалів для самостійної роботи студентів, 50 CD. Для покращення забезпеченості студентів навчальними матеріалами з ряду фахових дисциплін створені електронні варіанти курсів лекцій, методичних матеріалів для семінарських занять, банк тестових завдань, доступ до яких студент може отримати на кафедрах або в комп'ютерних лабораторіях факультету.

Кафедри історико-юридичного факультету активно впроваджують у навчальний процес інноваційні технології. Можливості сучасної комп'ютерної техніки широко використовуються для отримання та опрацювання нової інформації з метою збільшення обсягу навчального матеріалу, активізації самостійної та індивідуальної роботи студентів, проведення науково-дослідних робіт.

Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя є одним із структурних підрозділів

університету, діяльність якого базується як на традиційних формах бібліотечно-бібліографічного обслуговування, так і на впровадженні інноваційних технологій для забезпечення ефективної підтримки наукового, навчального і виховного процесів університету, конкурентоспроможності університету на ринку освітніх послуг.

За період більш як 195 років існування бібліотека накопичила значний потенціал інформаційних ресурсів, методів і форм розповсюдження інформації та обслуговування користувачів. У структурі книгозбірні 5 відділів, 4 сектори, які займаються фаховою діяльністю. Надбанням бібліотеки є її різногалузевий фонд. Загальний фонд бібліотеки налічує 988 024 примірники, із них державною мовою – 517 тис. примірників. Особлива гордість бібліотеки – фонд рідкісної книги, що складає 23 438 тис. одиниць зберігання.

У складі книжкового фонду понад 133 тисячі наукових видань, більше 289 тисяч навчально-методичної літератури та понад 113 тисяч літературно-художніх видань. Електронних видань налічується 1445 примірників, у тому числі на змінних носіях 227 примірників.

Бібліотека отримує 46 назв періодичних видань, загальний обсяг яких у фондах бібліотеки становить понад 80 тисяч примірників.

Система обслуговування користувачів, що склалася в бібліотеці, включає: 2 абонементи (студентський і науковий), 3 читальні зали, що розташовані в різних корпусах університету і розраховані на 306 робочих місць, 10 навчальних кабінетів.

Кількість користувачів за єдиним реєстраційним обліком на 01.01.2016 р. складає 3 912 осіб: студенти, аспіранти, науково-педагогічні працівники, співробітники університету, учні ліцею.

Протягом 2015 року всіма структурними підрозділами бібліотеки було забезпечено 8 207 користувачів, видано 188 596 примірників документів, кількість відвідувань склала 126 263.

Співробітники відділу обслуговування забезпечують оптимальні умови для користувачів бібліотеки щодо отримання наукової, навчальної та іншої інформації. Велика увага приділяється забезпеченню доступу до традиційних та електронних ресурсів, модернізації діяльності бібліотеки шляхом впровадження в практику обслуговування сучасних інформаційних технологій, що дозволяє підвищувати якість обслуговування користувачів.

Одним із найважливіших напрямків діяльності бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя є впровадження комп'ютерних технологій у роботу бібліотеки. Автоматизація надала роботі бібліотеки ряд нових можливостей, усунула значну кількість рутинних операцій і дала змогу підвищити продуктивність та ефективність праці співробітників бібліотеки і, як результат, – забезпечувати якісне виконання бібліотечних послуг.

Сьогодні бібліотека університету поєднує традиційні і комп'ютерні форми бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. На основі АБІС «ІРБІС-64» в бібліотеці комп'ютеризовані технологічні процеси, пов'язані з комплектуванням і науковою обробкою документів.

У роботу впроваджені такі сучасні форми, як:

- автоматизована книговидача;
- електронне замовлення;
- електронна доставка документів;
- організовано доступ до цифрових повнотекстових джерел наукової інформації.

Бібліотека постійно удосконалює своє інформаційно-комунікаційне середовище, вагомою складовою якого є інформаційні ресурси.

Створена і продовжує наповнюватись база даних «Електронний каталог» бібліотеки, яка містить понад 250 тисяч бібліографічних записів, надає інформацію про всі види видань та аналітичні описи статей із періодичних видань і передбачає багатоаспектний пошук інформації за автором, назвою, ключовими словами, шифрами ББК, роком видання тощо, містить інформацію про розподіл і місцезнаходження видання. Доступ до Електронного каталогу організовано через локальну мережу бібліотеки та розміщено на сайті університету http://www.ndu.edu.ua в розділі Бібліотека.

Створення Електронної бібліотеки стало пріоритетним напрямком у розвитку бібліотеки. Електронна бібліотека – це єдиний комплекс, який складається з Електронного каталогу, фонду повнотекстових електронних документів та електронних видань на CD-ROM. Створена і продовжує наповнюватися БД «Електронна бібліотека». Загальна кількість становить 1445 бібліографічних записів повнотекстових видань. Завданням сьогодення є придбання видань на електронних носіях інформації і активне поповнення фонду бібліотеки.

Бібліотечна мережа включає 43 комп'ютери, які є автоматизованими робочими місцями для користувачів і співробітників. До послуг користувачів у читальних залах бібліотеки діє зона WI-FI доступу до мережі Інтернет для роботи з власними мобільними пристроями.

З 2007 року бібліотека університету представлена у всесвітній глобальній мережі Інтернет. На веб-сайті університету присутній бібліотечний сегмент, який розглядається як інформаційний ресурс і засіб розповсюдження інформації про бібліотеку.

У найближчих планах бібліотеки – продовжити вивчення та використання всіх можливостей АБІС ІРБІС-64 для вирішення питань комплексної автоматизації на якісно новому рівні, запровадження бібліотекою нових сервісних послуг для підвищення оперативності та комфортності обслуговування користувачів.

Створений і продовжує наповнюватись електронний ресурс власної генерації – Інституційний репозитарій Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (розміщений на сайті бібліотеки під назвою eNGSUIR і налічує 414 назв документів). Це електронний архів університету, завданням якого є популяризація наукових здобутків викладачів, студентів і співробітників навчального закладу, підвищення рейтингу університету шляхом зростання цитованості наукових праць університетської спільноти.

До електронних ресурсів віддаленого доступу власної генерації належить сайт бібліотеки (library.ndu.edu.ua), де відповідним чином зібрана і систематизована інформація про діяльність бібліотеки та її послуги.

Аналіз книжкових фондів бібліотеки і навчально-методичного кабінету історико-юридичного факультету засвідчує належне забезпечення навчального процесу підручниками, навчальними посібниками та методичними матеріалами з даного напряму підготовки.

У 2014 році Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя став учасником проекту «Електронна бібліотека України» (ELibUkr), що передбачає вільний доступ науково-педагогічних працівників і студентів університету до електронних баз даних періодичних видань України та світу.

В університеті створено власне видавництво, оснащене засобами комп'ютерного набору та сучасною тиражувальною технікою. Кожного року

кафедрами університету видається в середньому 150 найменувань навчальних і навчально-методичних посібників.

Експертна комісія зазначає, що організація навчального процесу та його програмно-методичне забезпечення з напряму підготовки 6.030104 Політологія у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя повністю відповідає вимогам Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Усі види освітньо-наукової діяльності, пов'язані з підготовкою фахівців освітнього рівня бакалавр, регламентуються відповідними інструктивними та методичними документами МОН України або документами, затвердженими Вченою радою університету. Навчальний план напряму підготовки виконується на 100%.

5. Кадрове забезпечення освітньої діяльності

Основна частина професорсько-викладацького складу, який забезпечує навчальний процес для студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія за освітнім рівнем бакалавр, зосереджена на випусковій кафедрі політології та права. Кафедра забезпечує викладання більшості фахових дисциплін напряму підготовки, керівництво курсовими, дипломними роботами і практиками. До викладання деяких курсів гуманітарної, соціально-економічної, фундаментальної, загальнопрофесійної підготовки залучаються викладачі інших кафедр: історії України; всесвітньої історії та міжнародних відносин; філософії та соціально-економічних наук; російської і зарубіжної літератури та історії культури; методики викладання української мови та літератури; прикладної лінгвістики; педагогіки; психології; прикладної математики, інформатики та освітніх вимірювань; біології; фізики; фізичного виховання та валеології. Усього при підготовці бакалаврів напряму підготовки 6.030104 Політологія у поточному навчальному році задіяно 35 штатних викладачів, з яких 6 докторів наук, професорів і 29 кандидатів наук, доцентів. Середній вік штатних викладачів із науковими ступенями та вченими званнями, що працюють за напрямом підготовки, 47 років.

Експертна комісія перевірила наявність трудових книжок, дипломів про вищу освіту, дипломів про науковий ступінь та атестатів про присвоєння вченого звання в особових справах науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітню діяльність з напряму підготовки 6.030104 Політологія та встановила, що освіта та рівень кваліфікації науково-педагогічних працівників відповідають дисциплінам навчального плану, що ними викладаються.

В університеті постійна увага приділяється підвищенню кваліфікації науково-педагогічних працівників, використовуються різні форми підвищення педагогічної майстерності: курси підвищення кваліфікації, семінари, тренінги, участь у роботі міжнародних семінарів, навчання в аспірантурі та докторантурі, стажування у споріднених ВНЗ (у т. ч. зарубіжних), робота над дисертаційними дослідженнями. Частка викладачів, які пройшли підвищення кваліфікації за останні 5 років, складає 100%.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки навчального плану підготовки бакалавра даного напряму, складає 100% (+25%), у тому числі на постійній основі 100% (+50%).

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями і вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки навчального плану підготовки бакалавра

складає 100% (+25%), у тому числі на постійній основі 100% (+50%), з них докторів наук або професорів 29% (+19%).

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями і вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін циклу професійної та практичної підготовки навчального плану, складає 100% (+25%), у тому числі на постійній основі 100% (+50%), з них докторів наук або професорів 24% (+14%).

Випусковою кафедрою є кафедра політології і права. Якісний склад випускової кафедри політології та права на даний час у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя такий:

– *завідувач кафедри*, доктор політичних наук, професор Барановський Фелікс Володимирович;

– *кількість штатних викладачів* – 9, з них: 1 професор, доктор політичних наук (11,1%); 7 доцентів, кандидатів наук (77,8%) (1 доцент, кандидат політичних наук, 1 доцент, кандидат історичних наук, 2 доценти, кандидати юридичних наук; 1 кандидат юридичних наук без вченого звання; 1 доцент, кандидат педагогічних наук та 1 кандидат філософських наук без вченого звання); 1 асистент (11,1%).

Середній вік штатних викладачів кафедри – 37 років, середній вік штатних викладачів з науковим ступенем – 39 років.

Завідує кафедрою політології та права доктор політичних наук, професор Барановський Фелікс Володимирович (наказ № 1-к від 04.01.2016 р.). Барановський Ф. В. (1971 р. н.) у 1995 році з відзнакою закінчив Східноукраїнський державний університет за фахом економіст-менеджер. У 2009 році здобув ступінь доктора політичних наук (спеціальність 23.00.02 – політичні інститути та процеси), захистивши докторську дисертацію на тему «Становлення демократичної політичної системи та процес європейської інтеграції України: фактори взаємовпливу». Вчене звання професора присвоєно по кафедрі політології та міжнародних відносин Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля у 2012 році.

Професор Барановський Ф. В. є автором понад 70 наукових і навчально-методичних друкованих праць. Основний напрямок наукових досліджень складають проблеми формування демократичної політичної системи, європейська інтеграція, міжнародні відносини.

Викладачі кафедри політології та права проводять наукові дослідження за такими напрямками:

Євроінтеграційні імперативи модернізації політичної системи сучасної України (науковий керівник – д.політ.н., проф. Барановський Ф. В.);

Інноваційні методи в навчанні історії та суспільних дисциплін (науковий керівник – к.пед.н., доц. Желіба О. В.);

Права та обов'язки людини і громадянина, гарантії їх реалізації та забезпечення захисту (науковий керівник – к.ю.н., доц. Городецька І. А.).

За період 2012-2015 рр. викладачами кафедри політології та права підготовлено до друку та видано 299 публікацій загальним обсягом 385,94 д. а., серед них: 42 навчальних посібники (2 мають гриф МОН України); 193 статті в українських журналах і збірниках наукових праць (38 опубліковані у збірниках, затверджених МОН України як фахові); 11 статей у зарубіжних виданнях; 7 статей у збірниках і журналах, індексованих у наукометричних базах.

Викладачі випускової кафедри друкували свій доробок у фахових виданнях: «Вісник Дніпропетровського університету. Серія Філософія, Соціологія,

Політологія», «Філософська думка», «Наукові записки Інституту політичних та етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України», «Право і суспільство», «Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки», «Історія релігій в Україні» та ін.; у зарубіжних виданнях: Научно-теоретический и практический журнал «Оралдың ғылым жаршысы» (Казахстан), «История государства и права» (Росія), «Вестник Брянского государственного университета. Серия История. Литературоведение. Право. Языкознание» (Росія), «Сборник научных трудов Телавского государственного университета им. Я. Гогебашвили (Грузія)», «Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie» (Чехія) тощо; в збірниках і журналах, індексованих у наукометричних базах: «Публічне право», «Sententiae», «Форум права», «Вісник Запорізького національного університету: Юридичні науки».

За період 2012-2015 рр. викладачі кафедри політології та права взяли участь у різноманітних наукових зібраннях (конференціях, семінарах, круглих столах тощо), виступили з 250 доповідями на конференціях різного рівня, серед них: міжнародна науково-теоретична конференція «Політична наука в епоху суспільних перетворень: потенціал і його реалізація (XXV ювілейні Харківські політологічні читання)» (Харків, 2012); міжнародна науково-практична конференція «Національна консолідація та європейська інтеграція України» (Івано-Франківськ, 2013); міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (Донецьк, 2013); міжнародна наукова конференція «Дванадцяті осінні юридичні читання» (Хмельницький, 2013); міжнародна науково-практична конференція «Інструменти лібералізації та спрощення світової торгівлі: міжнародний і національний аспекти» (Дніпропетровськ, 2014); міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (Львів, 2014); всеукраїнська науково-практична конференція «Модернізація політичної системи сучасної України: стан та перспективи розвитку» (Сєвєродонецьк, 2014); ІІ міжнародна наукова конференція «Польща-Україна: спільні шляхи до свободи» (Житомир, 2015); міжнародна наукова конференція «Проблеми миру й безпеки в Європі та світі: концептуальні засади й політичні реалії другої половини XX – початку XXI століття» (Ніжин, 2015), всеукраїнська наукова конференція «Ідентичності та політичні інститути: виклики для України» (Ніжин, 2015) та ін.

Неодноразово кафедра політології та права здобувала призові місця у щорічному університетському конкурсі «Кафедра року» (2011, 2012 , 2014, 2015).

Викладачі фахових кафедр приділяють значну увагу організації і керівництву студентською науково-дослідною роботою. На факультеті діють студентські наукові гуртки і проблемні групи. Викладачі кафедри політології та права надають також науково-методичну допомогу Політичному клубу, Дискусійному історичному клубу та Науковому студентському товариству історико-юридичного факультету.

Експертна комісія засвідчує, що професорсько-викладацький склад кафедр, що забезпечують напрям підготовки 6.030104 Політологія є достатнім для підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр на належному рівні та за своїми якісними показниками відповідає критеріям і вимогам щодо акредитації спеціальності за ІІ (другим) рівнем.

Підвищення кваліфікації викладачів, які забезпечують підготовку фахівців за напрямом підготовки 6.030104 Політологія здійснюється регулярно, згідно з

державними вимогами до умов підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу ВНЗ.

Наукова діяльність випускової кафедри політології та права здійснюється на належному рівні, сприяє якісній підготовці бакалаврів напряму підготовки 6.030104 Політологія.

6. Матеріально-технічне забезпечення

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя має сучасну матеріальну базу та розвинену соціальну інфраструктуру. Університет розміщується у п'яти навчальних корпусах. Загальна площа власних будівель становить 44 тис. 412 м^2, площа навчальних приміщень – 23 тис. 523 м^2 (11,7 м^2 навчальної площі на одного студента денної форми навчання). Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя має 4 гуртожитки на 1719 місць, потреба в них іногородніх студентів задовольняється на 100 %. На одного студента у гуртожитку припадає 11,0 м^2 житлової площі.

У навчальних корпусах обладнано близько 200 аудиторій, 4 читальні зали на 306 місць, 3 актові зали (715,5 м^2), 3 спортивні зали (651 м^2), медичний пункт (96 м^2), їдальня на 110 місць, студентське кафе і 4 буфети.

В університеті функціонує навчально-дослідна агробіостанція (5 га), теплиця (117 м^2), навчальна та науково-дослідна база університету «Лісове озеро» на 120 місць (0,5 га), де проходять навчально-польові практики, відпочивають і оздоровлюються студенти, викладачі та співробітники.

Університетська бібліотека є однією з найдавніших і найбагатших вузівських бібліотек в Україні. Вона вміщує близько мільйона томів наукової, навчальної та художньої літератури, в тому числі понад 100 тисяч томів рідкісних видань і стародруків.

В університеті створено власне видавництво, оснащене засобами комп'ютерного набору та сучасною тиражувальною технікою. Кожного року кафедрами університету видається в середньому 150 найменувань навчальних і навчально-методичних посібників.

Багато цінних історичних експонатів і унікальних творів мистецтва зберігаються у картинній галереї та чотирьох музеях університету.

Навчальні корпуси разом зі студентськими гуртожитками, спортивними майданчиками і залами, бібліотекою, навчально-дослідною агробіостанцією, навчальною майстернею, студентською їдальнею утворюють академічний комплекс-містечко.

Усі навчальні та житлові приміщення університету знаходяться у належному стані, який відповідає сучасним санітарно-гігієнічним вимогам і вимогам техніки безпеки. Аудиторії, лабораторії та навчальні кабінети обладнані достатньою кількістю робочих місць, мають безпосереднє природне освітлення, а також обладнані штучним освітленням. Температурний режим приміщень перебуває в межах норми. Усі приміщення мають природну вентиляцію, деякі обладнано кондиціонерами. В університеті немає підрозділів, у яких проводяться роботи з радіоактивними речовинами, джерелами іонізуючих випромінювань, шкідливими хімічними речовинами. Усі підрозділи університету та гуртожитки мають водопостачання, каналізацію та опалення. Водопостачання здійснюється від міської водопровідної мережі, каналізація підключена до міської каналізаційної мережі, опалення централізоване від котельні, що працює на природному газі.

Щорічно проводяться навчання та перевірка знань з питань охорони праці працівників, зайнятих на роботах з підвищеною небезпекою. За 2011-2016 рр. випадків виробничого травматизму в університеті не було.

Кожний факультет має у своєму розпорядженні необхідний аудиторно-лабораторний фонд, навчально-методичну та матеріально-технічну базу відповідно до потреб і специфіки організації навчально-виховного процесу та наукової діяльності.

В університеті функціонує 23 комп'ютерні класи, 24 класи із стаціонарним мультимедійним забезпеченням, 12 мобільних мультимедійних комплексів, у навчальному процесі використовується більше 500 сучасних персональних комп'ютерів, об'єднаних у локальну мережу з доступом до мережі Internet. На 100 студентів університету (2004 особи денної форми навчання та 679 осіб заочної) припадає 24 робочих комп'ютерних місць.

Комп'ютерні класи обладнані сучасними ПЕОМ і мають необхідне для виконання навчального плану ліцензійне програмне забезпечення. Усі робочі місця в комп'ютерних класах, а також всі кафедри факультету мають вихід до Internet. Між університетом і компанією Microsoft підписано угоду щодо участі університету у програмі Dream Spark, що дозволяє в повному обсязі забезпечити навчальні аудиторії такими ліцензійними продуктами, як Microsoft Windows, Windows Server, Visual Studio та інші. Крім того, університет має 40 ліцензій Public Open License для використання Microsoft Office 2003. Широко використовуються в університеті для навчального процесу та внутрішнього документообігу вільнорозповсюджувані програмні продукти, що розповсюджуються на основі General Public License GNU, а саме: операційні системи Debian GNU Linux, ASP Linux, Red Hat Fedora, Ubuntu, офісний пакет OpenOffice.Org, видавничі системи MikTEX, Scribus та інші. Для автоматизації оновлення операційних систем Debian GNU Linux і Ubuntu створено локальні репозиторії цих систем на одному із серверів університету. Це дозволяє користувачам цих систем своєчасно отримувати найсвіжіше вільне програмне забезпечення, а також значно знизити завантаженість каналу Інтернет. Для забезпечення самостійної роботи та якісної підготовки студентів університету створено файловий сервер, завдяки якому студенти, викладачі та співробітники університету мають вільний доступ до електронної бази навчальної літератури загальним обсягом більше 10 Гб та каталогу вільного програмного забезпечення обсягом більше 120 Гб. Для потреб наукової бібліотеки університету придбано та встановлено систему автоматизації бібліотек Ірбіс 32.

Матеріально-технічна база Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя відповідає сучасним вимогам, постійно удосконалюється та оновлюється. Значно покращити матеріально-технічне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців вдалося за рахунок придбання обладнання та ліцензійного програмного забезпечення за кошти проекту 145029-TEMPUS-1-2008-1-SETEMPUS-JPCR на суму 45 тис. євро. Усі комп'ютерні класи були переоснащені новими комп'ютерами (44 шт.) та терміналами (32 шт. та 2 сервери). Крім того, придбано 2 сервери на основі двох 4 ядерних процесорів кожен; 3 мультимедійні проектори, два з яких інтерактивні і суміщують функцію проектора і електронної дошки; 2 ноутбуки; додаткове обладнання для роботи з мультимедіа (відеокамера, документ-камера). Комп'ютерні класи також оснащено ліцензійними аналітичними пакетами Mathematica, MathCad, Statistica, FastTEST PRO. У розпорядженні викладачів є ліцензійна копія пакету аналізу результатів тестування фірми Assesment Systems (програми Iteman, Rascale, Xcalibre), програма Winsteps і

пакет розробки мультимедійних навчальних матеріалів Articulate.

У 2014-2015 рр. було придбано 9 нових мультимедійних проекторів, 10 принтерів HP Laser Jet P 2035, 2 багатофункціональні пристрої Cenon NF MF, 4 комп'ютери Core 2 Duo, 2GB, системний блок Athon x4 3,2, 6 GB, а також обладнано новий термінальний комп'ютерний клас (18 шт.) на фізико-математичному факультеті. Встановлено мультимедійне обладнання в дозвіллєвому центрі «Юність», музеї війни на історико-юридичному факультеті та аудиторіях факультету культури та мистецтв і факультеті психології та соціальної роботи.

Багато років в університеті функціонує віртуальне навчальне середовище на платформі системи управління навчанням Moodle. З 2012 року університет створює нове віртуальне навчальне середовище (vle.ndu.edu.ua).

Облік обладнання та матеріалів ведеться згідно з інструкцією бухгалтерського обліку в організаціях, які перебувають на державному бюджеті. Усе обладнання, матеріали знаходяться на відповідному збереженні посадових осіб.

На кожному факультеті функціонують навчально-методичні кабінети, у яких створено всі умови для проведення навчальних занять і самостійної роботи студентів: наявні комп'ютери, мультимедійна апаратура, сканери, копіювальна техніка, відеомагнітофони, ноутбуки, телевізори, забезпечено доступ до ресурсів Internet мережі, електронної бібліотеки університету, зберігаються методичні рекомендації до написання курсових, дипломних і магістерських робіт, періодичні вітчизняні та зарубіжні видання, словники, завдання до самостійної роботи з дисциплін навчального плану.

Для занять студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія використовується матеріально-технічна база історико-юридичного факультету: 15 одиниць аудиторного фонду факультету загальною площею 808,53 м^2, із яких 9 аудиторій для проведення лекційно-практичних занять, 2 лекційні аудиторії, обладнані сучасною мультимедійною апаратурою, 2 спеціалізованих навчально-методичних кабінети на 27 місць на базі електронно-обчислювальних машин Celeron 2.0 Ггц, Celeron 2.2 Ггц, AMD Duron 1.0 Ггц, які приєднані до мережі Internet. Загальна кількість комп'ютерів на факультеті складає 39 шт.; 31 із них задіяний у навчальному процесі. У наявності є 3 копіювальні апарати, 5 сканерів і 8 принтерів.

Усі навчальні аудиторії та кабінети факультету забезпечені необхідною кількістю столів і стільців, обладнані для використання технічних засобів навчання (затемнення, демонстрації слайдів, відеофільмів тощо).

Окрім цього використовуються навчальні площі інших підрозділів університету (3388 м^2), в тому числі 8 комп'ютерних лабораторій фізико-математичного факультету, кабінет ТЗН, кабінет психології, бібліотека університету, фундаментальна бібліотека університету, 2 спортивні зали.

В університеті здійснюються заходи щодо соціального захисту студентів і працівників навчального закладу. Заробітна плата викладачам і стипендія студентам виплачуються вчасно. Студенти, які першочергово потребують соціальної підтримки (сироти, «чорнобильці», інваліди), отримують у повному обсязі передбачені законом виплати. Так, у 2013 році було витрачено на студентів, які мають право на соціальний захист, кошти у обсязі 936,3 тис. грн., у 2014 р. – 1 087 044 грн., у 2015 р. – 1 127 582 грн. Загалом, витрати на соціальну сферу за роками становили: у 2011 р. – 3755,6 тис. грн., 2012 р. – 3167,2 тис. грн., 2013 р. – 3599,9 тис. грн., 2014 р. – 3161,8 тис. грн., 2015 – 3538,8 тис. грн.

В університеті діє система морального та матеріального заохочення. Зокрема, щороку проводяться огляди-конкурси «Кафедра року», «Науковець року Університету», «Молодий науковець року Університету», за результатами яких проводиться нагородження переможців і призерів грошовими преміями, цінними подарунками, туристичними путівками, почесними грамотами тощо. Запроваджено премії Вченої ради університету за досягнення в науковій роботі та премії для молодих учених (по три премії у кожній номінації). З урахуванням результатів праці, складності та напруженості в роботі, встановлюються надбавки до посадових окладів у розмірі до 50 %.

Кращим студентам-відмінникам за рішенням Вченої ради університету призначається стипендія імені Миколи Гоголя. Імена студентів, які протягом усього періоду навчання в університеті були відмінниками і брали активну участь в громадській діяльності, заносяться до Почесної книги університету.

Під час підготовки й відзначення 200-річного ювілею М. В. Гоголя в університеті запроваджено медаль «Микола Гоголь», якою за рішенням ректорату і профкому нагороджуються викладачі та співробітники університету за вагомі особисті досягнення в науковій і науково-педагогічній діяльності.

Отже, загалом матеріально-технічне забезпечення навчального процесу за напрямом підготовки 6.030104 Політологія у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя за всіма параметрами відповідає чинним нормативам. Стан матеріально-технічної бази історико-юридичного факультету та університету загалом дозволяє здійснювати якісну підготовку фахівців.

7. Якість підготовки і використання випускників

Якості підготовки фахівців у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя приділяється значна увага. Моніторинг досягнень студентів із теоретичної та практичної підготовки є предметом обговорення на засіданням випускової кафедри, Вченої ради історико-юридичного факультету та Вченої ради університету. Результати заліково-екзаменаційних сесій аналізуються на засіданнях Вченої ради факультету та університету.

У ході проведення самоаналізу щодо підготовки студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія, були проведені комплексні контрольні роботи, зроблений аналіз заліково-екзаменаційних сесій, результатів проходження практики, захисту курсових робіт. Результати самоаналізу якості підготовки бакалаврів-політологів відповідають нормативним вимогам щодо акредитації.

Під час акретаційної експертизи експертною комісією були проведені комплексні контрольні роботи зі студентами напряму підготовки 6.030104 Політологія. У результаті проведення ККР, виявлено такі результати:

– з циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки: абсолютна успішність – 100%, якісний показник – 54 %, середній бал – 3,7;

– з циклу природничо-наукової підготовки: абсолютна успішність – 100%, якісний показник – 59 %, середній бал – 3,8;

– з циклу професійної та практичної підготовки: абсолютна успішність 100%, якісний показник – 59 %, середній бал – 3,8.

Експертна комісія зазначає, що результати виконання комплексних контрольних робіт корелюються з показниками якості та успішності, що були виявлені при проведенні самоаналізу. Це свідчить про об'єктивність результатів самоаналізу та належний рівень підготовки студентів. Експертна комісія вибірково перевірила звіти і щоденники практики, курсові роботи і за результатами перевірки

констатує їхню відповідність чинним вимогам і нормативам.

Отже, експертна комісія відзначає належний рівень якості знань студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія з усіх запропонованих дисциплін, що засвідчують результати комплексних контрольних робіт і заліково-екзаменаційних сесій. Показником готовності випускників до майбутньої професійної діяльності є належна якість проходження навчальних і виробничих практик.

Відповідно до фактичного контингенту студентів напряму підготовки 6.030104 Політологія» й потреб регіону експертна комісія підтримує пропозицію університету про збереження ліцензованого обсягу підготовки фахівців о.р. «бакалавр» денної форми навчання в кількості 25 осіб.

8. Загальні висновки і пропозиції

На підставі проведеної експертизи комісією зроблено такі висновки:

– випускова кафедра політології та права має належний науковий потенціал;

– план підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу, що забезпечує підготовку фахівців з напряму підготовки 6.030104 Політологія, виконується;

– робота зі збереження контингенту студентів проводиться на належному рівні;

– напрям підготовки 6.030104 Політологія повністю забезпечено нормативними документами для підготовки фахівців з вищою освітою;

– підготовка фахівців має належне навчально-методичне забезпечення, навчальні плани виконуються у повному обсязі;

– кадрове забезпечення напряму підготовки відповідає нормативним вимогам щодо підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр;

– матеріально-технічне забезпечення напряму підготовки 6.030104 Політологія відповідає акредитаційним вимогам;

– аналіз результатів екзаменаційної сесії, захисту курсових робіт, практик, порівняльний аналіз результатів виконання ККР при проведенні самоаналізу і експертизи свідчать про достатній рівень сформованості професійних умінь і навичок студентів.

Вважаємо за необхідне висловити ряд зауважень, які дозволять поліпшити якість підготовки і використання фахівців у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя:

1. Посилити увагу до підготовки власних науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації через систему докторантури (насамперед зі спеціальності Політологія), забезпечити захист кандидатських дисертацій викладачами випускової кафедри, які закінчили навчання в аспірантурі.

2. Активізувати роботу щодо міжнародних зв'язків випускової кафедри та академічного обміну студентів-політологів із зарубіжними вузами-партнерами з напряму підготовки, що акредитується.

ЗАКЛЮЧНИЙ ВИСНОВОК

На підставі вище зазначеного експертна комісія Міністерства освіти і науки України зробила висновок про можливість акредитації напряму підготовки 6.030104 Політологія у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя з ліцензованим обсягом 25 осіб денної форми навчання.

Голова експертної комісії:
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології,
декан історичного факультету ДВНЗ
«Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет
імені Григорія Сковороди» **Б. Л. Дем'яненко**

Експерт:
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова **О. В. Новакова**

26.05.2016 р.

З експертними висновками ознайомлений:
Ректор Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя,
кандидат історичних наук, доцент **О. Г. Самойленко**

Додаток 1

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ
стану забезпечення Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та Державним вимогам до акредитації напряму підготовки 6.030104 Політологія

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за освітнім ступенем бакалавр	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	75	100	+25
у тому числі, які працюють у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя за основним місцем роботи	50	100	+50
2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	75	100	+25
у тому числі, які працюють у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя за основним місцем роботи	50	100	+50
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук, професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників або навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	29	+19
3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану	75	100	+25

спеціальності (% від кількості годин)			
у тому числі, які працюють у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя за основним місцем роботи	50	100	+50
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук, професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників або навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	24	+14
4. Наявність кафедри з фундаментальної підготовки	+	+	0
5. Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	0
доктор наук або професор		+	+
кандидат наук, доцент	+		
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	11,7	+9,3
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	35	+5
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	0
2) пунктів харчування	+	+	0
3) актового чи концертного залу	+	+	0
4) спортивного залу	+	+	0
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	0
6) медичного пункту	+	+	0
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	0
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	0
2. Наявність навчального плану та пояснювальної	+	+	0

записки до нього			
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	0
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	0
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	0
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	0
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	0
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменування	тринадцять найменувань	+9
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	0
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/ освітньо-наукова/ видавнича/ атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	0
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	50	60	+10
Якісні характеристики підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показником: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
1.2. Підвищення кваліфікації, викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0

1.3. Чисельність науково-педагогічних працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	0
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	54	+4
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	59	+9
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	59	+9
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу паукових підрозділів та результатів їх діяльності	+	+	0
3.2. Участь студентів у науковій роботі, (наукова робота на кафедрах та лабораторіях, участь у наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	0

Голова експертної комісії:
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології,
декан історичного факультету ДВНЗ
«Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет
імені Григорія Сковороди» **Б. Л. Дем'яненко**

Експерт:
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова **О. В. Новакова**

26.05.2016 р.

З експертними висновками ознайомлений:
Ректор Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя,
кандидат історичних наук, доцент **О. Г. Самойленко**

Додаток 2

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
студентами напряму підготовки 6.030104 Політологія
у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

№ п/п	Дисципліна	Шифр і назва напряму підготовки	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі								Успішність, %	Якість, %	Середній бал
					Кількість	%	5	%	4	%	3	%	2	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
З циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки																	
1.	Історія України	6.030104 Політологія	П-21	6	6	100	2	33	1	16	3	50	0	0	100	50	3,8
2.	Філософія		П-31	7	7	100	0	0	4	57	3	42	0	0	100	57	3,6
3.	Українська мова		П-41	9	9	100	0	0	5	55	4	44	0	0	100	56	3,6
Разом з циклу				22	22	100	2	9	10	45	10	45	0	0	100	54	3,7
З циклу природничо-наукової підготовки																	
1.	Соціологія	6.030104 Політологія	П-21	6	6	100	1	16	2	33	3	50		0	100	50	3,7
2.	Регіоналістика		П-31	7	7	100	1	14	3	42	3	42	0	0	100	57	3,7
3.	Конфліктологія		П-41	9	9	100	2	22	4	44	3	33	0	0	100	66	3,9
Разом з циклу				22	22	100	4	18	9	40	9	40	0	0	100	59	3,8
З циклу професійної та практичної підготовки																	
1.	Історія зарубіжних і політичних вчень	6.030104 Політологія	П-21	6	6	100	1	16	2	33	3	50	0	0	100	50	3,7
2.	Теорія політичних систем		П-31	7	7	100	1	14	3	42	3	42	0	0	100	57	3,7
3.	Політичні ідеології		П-41	9	9	100	3	33	3	33	3	33	0	0	100	66	4,0
Разом з циклу				22	22	100	5	22	8	36	9	40	0	0	100	59	3,8

Голова експертної комісії:
доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, декан історичного факультету
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» **Б. Л. Дем'яненко**

Експерт:
доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова **О. В. Новакова**
26.05.2016 р.

З експертними висновками ознайомлений:
Ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,
кандидат історичних наук, доцент **О. Г. Самойленко**